

Szépírók, ne sírjatok!

FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Vámos Miklós, Somlyó György, Háy János és Mezei András írórelikviák között

Őszi Irodalmi Fesztivál címmel rendezett a hét végén a Szépírók Társasága programsorozatot, melyen volt felolvasószínház, filmvetítés, szó esett a kultúra fontosságáról, és kiderült, hogy Vámos Miklós továbbra is nyitott akdatáskával jár mindenhová.

Úr ír. Vámos úr most éppen azt írja, hogy „Széles Tibornak, tiszta szívvel”, és ebben a pillanatban értjük meg a dedikálás lélektanát. Az ember eleinte ilyen delikát dolgokat írkal, hogy tiszta szívvel, mély barátsággal, meg őszinte szeretettel, fél óra múlva aztán lassan eltűnnek ezek, másfél óra múlva már nincs helységnevé, dátum, végül pedig marad egy olvashatatlan aláírás, a megfáradt író keze nyoma.

A dedikáló író persze nem tájidegen az Őszi Irodalmi Fesztiválon, melyen a taglétszámában számottevően gyarapodott Szépírók Társasága mutatkozott be. A kezdeményezésről szeretnék megtudni valamit, ezért *Csaplár Vilmost*, a szervezet elnökét kezdjük keresni. A Vadregény és még vagy húsz regény és szociográfia szerzőjére az irodalmi múzeum belső udvarában bukkanunk. Arca komoly, és egy deci fehérbort iszik.

– Úgy kezdődött, hogy *Konrád György*, *Vámos Miklós*, meg én elmentünk Bangkokba – mondja.

Ezen azért megdöbbenünk.

– Bangkokba? – kérdezzük zavartan.

– Persze. Bangkokba mentünk, pénzintézetekbe, és kiderült, hogy nem mindenki bunkó, aki pénzzel foglalkozik.

A félreértések szerencsére gyorsan tisztázódnak, hogy aztán a támogatás fontosságáról beszélhessünk. *Csaplár* arra kér, írjuk le, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeum ingyen adta oda az épületet a fesztiválra. Leírjuk. Cserébe az Írószövetségről kérdezzük, ahonnan rengetegen átléptek a szépírókhoz. Akkor most utálják egymást? Dehogy. Sőt, meg szeretnének egyezni velük abban, mit tudnának közösen használni a szövetség székházából. Ez ugye vicc? Nem az. Csak meg kell várni az új írószövetségi vezetőség megválasztását.

Eközben az emeleti teremben írókat fényképeznek a múzeum gyűjteményének relikviáival. A dolog érdekes, bár

nem túl eseménydús. Egy közepes méretű termet kell elképzelni, melyben ide-oda ülnek az irodalmi élet jelesei, mindenféle dolgokat tartanak a kezükben, miközben fotósok és filmesek ugrálnak körülöttük, Vámos Miklós pedig nyitott akdatáskája mellől faggatja őket. Az egészről semmit sem hallani, de a szervezők megnyugtatnak, a fesztiválról film készül, melyet októberben mutat be a televízió. *Beney Zsuzsát* látjuk, akit *Móricz Zsigmond* székében örökítenek meg, *Mezei András* Jókai botját markolja, *Somlyó György* pedig éppen *Molnár Ferenc* karosszékébe telepszik.

– Illetve Szép Ernőbe – javít ki *Pádár Eszter*, a múzeum munkatársa.

– De nekünk azt mondták, hogy a Molnáré.

– Rosszul mondták. A Molnáré az a kutyaszobor a szék előtt.

– Ez biztos?

– Persze.

A folyosóra megyünk, ahol könyveket árulnak. Körülnézünk, próbáljuk megtalálni, ki az író, ki az olvasó, ám a dolog reménytelennek tűnik. *Némethi Gábort* mindenestre felismerjük, és biztosak vagyunk benne, hogy felismerünk *Estherházyt* is, ezért duplán sajnáljuk a távollétét. *Németh* egyébként régi kedvencünk. Roppant közvetlen, kicsit olyan a haja, mint *Jim Jarmuschnak*, és már az esti felolvasásra készül, melynek ő lesz a moderátora. *Faludy György*, *Eörsi István*, *Somlyó György*, *Mezei András*, *Beney Zsuzsa*, *Oravecz Imre*, *Kántor Péter*, *Kukorelly Endre*, *Térey János*, *Varró Dániel* szerepelnek majd egymást váltva a programban.

A falnál később *Háy Jánost* pillantjuk meg. A Gézagyerek szerzőjének kevéssel korábban *A Pityu bácsi* című drámáját olvasta fel a Földessy Margit Színház Stúdió. A művész most arról beszél, hogy tíz percet ki kellene húznia művéből.

– Néha már halálra unom a stílus-

mat – meséli, és a témáról hiába tudnánk órákig beszélni, mégsem tesszük. Ehelyett a cipőjét nézzük. Kicsi, nagyon kicsi, akár egy gyereké.

– Hányas lába van? – kérdezzük.

– Harminkilences, de negyvenegy csipőt hordok.

– Hogy ne gúnyolják?

– Fenét. Magas a rüszöm.

Mindezt mosolyogva mondja, szinte kiskiúsan, és rögtön a szívünkbe zárjuk. Egyébként is: ha valamiért érdemes ilyen irodalmi fesztiválra járni, hát főleg az emberekért. Mindenki mosolyog, mindenki ismerőse mindenkinek, van valami jóleső nyájjellege az egésznek, ahová jó lehet tartozni.

Másnap aztán a Libri Könyvkereskedelmi Kft. mutatkozik be a fesztiválon. Hamar megtudjuk, a cég ismertsége ötven százalék feletti, csupán Budapesten a felnőtt lakosság nyolcvanegy százaléká tud a Libri-ről, ami szinte okafogyottá teszi a bemutatkozást. A pontosság kedvéért azért megjegyeznénk: ekkor tizenhatan vagyunk a teremben, és mindnyájan tisztában vagyunk a cég profiljával.

Később még egyszer visszamegyünk a Petőfi Irodalmi Múzeumba. *Forgách András* A kulcs című drámáját olvassák fel ekkor, és most tényleg csodálkozunk. Szombat van, délután három óra, odakírt süt a nap, a teremben viszont legalább hetvenen hallgatják az előadást. Ez szép, ezt megjegyezzük. Az egyik ablaknál Vámos Miklós ül, mellette ott a nyitott akdatáska. Nézzük, és úgy érezzük egy pillanatra, értjük, mit csinál. Hogy elkezdte ő ezt az egészet, aztán ráragadt, nem tud már kilépni belőle, bár lehet, hogy lelke mélyén szeretné. Mert rohadt kényelmetlen lehet nyitott táskával járni, az ember folyton belerúg, felbukik benne, ráadásul kiesnek belőle a dolgai is. Olyan ez, mint amit Böll ír a Biliárdban. Bemegy a fiatal Fährmel az étterembe, sajtókrémét kér paprikával összedolgozva, aztán ezt eszi évtizedeken keresztül, mert ez ő, mert ez elől már nem menekülhet.

Vámos ül, mi pedig elindulunk felé.

– Vámos úr, szereti a paprikás sajtót? – kérdeznénk.

De aztán nem tesszük mégsem.

FALUSY ZSIGMOND